

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII.
Štev. 185

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3, tel. 280
POSTNI ČEKOVNI RACUN 11.409

Maribor, sreda 16. avgusta 1939

NAROČNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1.—

Zadnji mirovni poizkus

Sestanku v Berchtesgadenju je prisostvoval tudi komisar Zveze narodov v Gdansk, prof. Burckhardt — Hitlerjev kompromisni predlog na italijansko mirovno posredovanje — Direktna posvetovanja v Gdansk — Koridor nemška rana na vzhodu — Angleški predlog za novo mirovno konferenco

PARIZ, 16. avgusta. Po Cianovem povratku v Rim je v diplomatskih krogih zbudila veliko pozornost vest, da je posvetovanjem italijanskega in nemškega zunanjega ministra pri Hitlerju prisostvoval tudi visoki komisar Zveze narodov v Gdansk, prof. Burckhardt. Na Mussolinijevo iniciativo je Burckhardt dospel v Berchtesgaden, da bi kot izvedenec pripomogel Cianovemu mirovnemu posredovanju. Po dosedanjih poročilih izhaja, da je Hitler pristal na kompromisno rešitev gdanskega problema, pri kateri bi bili interesi Poljske kakor Nemčije zaščiteni. Ni še znano, kaj bo predmet novih Hitlerjevih postavk, ki jih bodo v bližnjih dneh neposredno reševali predstavniki gdanskega senata in višji poljski komisar, vendar pa prevladuje tako v Londonu kakor Rimu in Berlinu mišljenje, da bo slednji mirovni poskus pred eventualno katastrofo vendarle uspel. S tem v zvezi ne smemo pozabiti na mrzlične priprave na vsak primer, od tod tudi poizkus priključka Madžarske k vojaški zvezi osi, na drugi strani pa angleška iniciativa za novo mirovno konferenco.

LONDON, 16. avg. »United Press« javlja, da je Hitler pristal na kompromisno rešitev gdanskega vprašanja, ki naj se preko poljskega diplomatskega predstavnika v Gdansk izroči varšavski vladi. Londonski listi se bavijo z mirovnim predlogom Hitlerja in »Times« dodajajo: »Če bo Poljska sprejela zanj dovoljno rešitev gdanskega vprašanja, bo s tem razveselila vse njene prijatelje. V primeru pa, da bo primorana odločno nastopiti proti nasilni rešitvi, bo Anglija na njeni strani.«

NA POZIV NEMŠKIH OBLASTEV
PARIZ, 16. avg. V francoskih diplomatskih krogih potrjujejo, da je visoki komisar Zveze narodov iz Gdanska potoval v Berchtesgaden na poziv nemških oblastev in na lastno iniciativo. Burckhardtovo poročilo o posvetovanju s Hitlerjem je angleška vlada sporočila v Pariz. V diplomatskih krogih vlada velika rezerviranost v pogledu vsebine tega poročila, ki ga bodo zdaj v zunanjem ministrstvu proučevali. Sklepajo, da to poročilo ne vsebuje nemškega predloga rešitve gdanskega vprašanja.

NUJNA REŠITEV PRED KATASTROFO
RIM, 16. avg. Rimski politični krogi so prvotno rezerviranost po posvetovanjih v Salzburgu opustili. Tisk ponovno naglašja solidarnost Italije z Nemčijo in složen, nagel postopek totalitarne akcije. »Zahodne demokracije se ponovno opozarjajo, da predstavljajo Gdansk tako za Berlin kakor za Rim vprašanje, ki ga je treba v najkrajšem času nujno rešiti, če hočemo odstraniti katastrofo.«

KAJ IZJAVLJA BURCKHARDT
GDANSK, 16. avg. Po povratku iz Berchtesgadenu je visoki komisar Zveze narodov v Gdansk, Burckhardt, dejal predstavnikom tujega tiska: »Nisem bil v Ženevi in se nisem sestal s tajnikom Zveze. Tudi ne nameravam potovati v London. Bil sem nekaj časa v Nemčiji in v teku tega bivanja sem imel priliko, posvetovati se o notranjih zadevah Gdanska. Nadejam se, da je miroljubna rešitev še vedno mogoča in v najkrajšem času bo predsednik gdanskega senata stopil v stike s poljskimi oblastmi, da se najde kompromisna rešitev.«

PONOVI POIZKUS V GDANSKU
BERLIN, 16. avg. Politični krogi ugotavljajo, da se je položaj glede Gdanska naglo obrnil na bolje. Žolčno pisanje tiska je prenehalo, obisk visokega komisarja Gdanska v Berchtesgadenju listi ne omejujejo. Tudi na odločujočih mestih za enkrat še molče o mirovnem predlogu glede Gdanska. Težko je reči, kaj je na mestu, pesimizem ali optimizem. Danes se bosta sestala predsednik gdanskega senata Greiser in poljski visoki komisar Chodacki ter se posvetovala o vprašanju poljskih carinarnic.

CIANOVA MIROVNA AKCIJA

RIM, 16. avg. »Popolo d'Italia« piše, da je Ciano nastopil v Berchtesgadenju prav tako pomirjevalno kakor lani v septembru, ko je v Mussolinijevem imenu posredoval pri Hitlerju. Po Mussolinijevem načrtu naj bi bil prišel Gdansk s 180.000 prebivalci pod poljsko-nemški kondominij, gdansko luko bi upravljal poljsko-nemški konzorcij. Zahodni del gdanske cone s 75.000 prebivalci naj bi bil priključen poljskemu koridorju, vzhodni del s 100.000 ljudmi pa Vzhodni Prusiji.

Nov incident v Gdansk

GDANSK, 16. avg. Reuter. V nedeljo zvečer so bili aretirani dva poljska inspektorja in ladijski kurjač, ko so se peljali z motornim čolnom iz gdanske luke na otok Holm v službo. Osumljeni so jih, da

NENADNI POVRATEK BONNETA

PARIZ, 16. avg. Zunanji minister Bonnet se je nemudoma vrnil v Pariz. Listi poročajo, da je kompromisni predlog trenutno stanje nekoliko izboljšal, vendar se je bati, da ne bodo v zvezi z rešitvijo gdanskega vprašanja sprožene zahteve glede koridorja in nemške manjšine na Poljskem. Diplomatski urednik agencije Stefani piše, da je gdanski problem v glavnem že rešen in da ne bo težko najti življenjsko znosnost narodnosocialističnega mesta s Poljsko.

POSVETOVANJA V VARŠAVI

VARŠAVA, 16. avg. Reuter. Sestanki angleškega in ameriškega poslanika ter papeškega nuncija z Beckom kažejo, da je temperatura v mednarodnem kotlu porasla. Diplomatska živahnost se stopnjuje, Roosevelt je stalno obveščen o razvoju napetosti zaradi Gdanska.

VARŠAVA, 16. avg. Havas. Vesti tujege izvora, da je visoki komisar Gdanska Burckhardt potoval v Nemčijo po posebnem nalogu poljskega zunanjega ministra Becka, tu odločno demantirajo. Poljska vlada nima z nastopom Burckhardta nobenih zvez.

so imeli pri sebi letake proti nacistom. Poljski komisar Chodacki je zaradi aretacije protestiral, a brez uspeha. Gdanski senat je uvedel preiskavo in še ni odgovoril.

Koridor — nemška rana na vzhodu

BERLIN, 16. avg. DNB. »Das Zwölfte Uhr Blatt« piše: »Poizkus, da bi Madžarsko odvrnili od osi, je preprečen. Najnovejši trik obstaja v tem, da hočejo tako v Londonu kakor Parizu prikazati neka tajna posvetovanja v Salzburgu in Berchtesgadenju. Nemcem niso potrebne konference za dokaz njihovih pravic na Gdansk. V vprašanju Gdanska ali koridorja za nas ni omahovanja. Koridor je postal za Nemce neodločljiva rana na vzhodu. In take rane se ne odstranjujejo s kompromisi.«

GDANSK IN TRST

TRST, 16. avg. Na polemiko poljskih listov, naj Italija odstopi Trst Nemčiji in dopusti preselitev gdanskih Nemcev v Trst, ostro odgovarja »Popolo di Trieste«: »Nemcem v Gdansk ni do tega, da bi menjali svoje bivališče. Trst ne bo nikdar nikomur prodan ali izročen v našem, ne za 10 ali 100 let, niti ne za eno minuto.«

Vojaška zveza Madžarske z osjo

NA SESTANKU CSAKYJA Z RIBBENTROPOM BO GOVORA O VOJAŠKI ZVEZI MADŽARSKE Z NEMCIJO IN ITALIJO. — GLASOVI IZ BUDIMPEŠTE. —

BERLIN, 16. avg. Madžarski zunanji minister grof Csaky je gost nemškega ministra Fricka v njegovem poletnem gradiču blizu Salzburga. Nemški in madžarski politični krogi zatrjujejo, da se bo Csaky sestal z Ribbentropom ter imel ob tej priliki važno posvetovanje. Berlinski krogi zanikajo, da so bili s strani Nemčije ponudeni Madžarski predlogi za utrditev trgovinskih vezi med obema državama, ki bi naj imele tudi vojaški značaj. Dobro poučeni viri pa vztrajno izjavljajo, da bo Madžarska v kratkem pristopila k vojaški zvezi Rim—Berlin. Glede na sestanek

CHAMBERLAIN OBVEŠČEN

LONDON, 16. avgusta. Stefani. Posvetovanja, ki jih je imel Burckhardt s Hitlerjem v Berchtesgadenju, so dovedla do optimističnega gledanja nadaljnjega razvoja gdanske krize. Tu so mnenja, da je posredovalna vloga visokega komisarja Zveze narodov izšla od Mussolinija. Angleška vlada ni prejela nikakega predloga od Burckhardta za ureditev gdanskega spora. Zunanji minister Hull je proučil v Foreign Officeu dolgo Burckhardtovo poročilo in poslal izčrpen resume Chamberlainu.

ZA MIROVNO KONFERENCO

LONDON, 16. avgusta. Reuter. V uvodnem članku pišejo »Times«, da je nujno treba sklicati politično, finančno in trgovinsko konferenco, ki naj bi rešila življenjske in kolonialne zahteve posameznih držav. Takšna konferenca bi lahko preprečila vojno in zagotovila svetu mir.

Csakyja z Ribbentropom je zanimiva trditev budimpeštanskih politikov, ki pravijo, da ne obstoja z nobene strani kak ultimatum Madžarski, da se pa Madžari dobro zavedajo, kaj jih čaka, da nimajo nič izgubiti; zavedajo se pa, kaj še lahko dobe.

HIDROAVION PADEL V MORJE

NEW YORK, 16. avg. Stefani. Na poletu med Panamo in Teksasom se je zrušil v morje hidroavion s 4 ljudmi. Dva člana posadke sta našla smrt, dva sta se rešila.

Zapiski

Kliment Jevremovič Vorosilov

»Mi moramo takoj preiti na delo. Čeprav je sobota pri nas praznik, smo vendar sklenili, takoj pričeti s pogajanjmi, ker gre za važno stvar!« je dejal ob prihodu

angleške in francoske vojaške delegacije v Moskvo komisar za vojsko, maršal Vorosilov. In res so se z vso pozornostjo ruske javnosti takoj začela pogajanja s pospešenim postopkom, ki trenutno sicer terjajo novih pooblastil za posamezne delegate, vendar so politični krogi zahodnih demokracij trdno prepričani, da bodo končno uspešno zaključena. Važnost pogajanj za trozvezni pakt, ki bi sovjetsko Rusijo prav kakor pred svetovno vojno vključil v obrambni blok s Francijo in Anglijo, je poudarjena že s tem, da je prevzel njihov iniciativni potek sam maršal Vorosilov, vrhovni poveljnik ruske armade. S tem v zvezi je naravno, da je sedanja Rusija hotela vse drugače kakor carska, zagotoviti si vlogo enakopravnega člana trozveze, z vsemi koristmi in posledicami, ki jih lahko nudi takšna obrambna povezanost, tako na vzhodu kakor zahodu Evrope. Vorosilov je med ruskimi vojaškimi strokovnjaki mož, ki je izšel iz delavskih vrst ruskega naroda in dosegel visoko stopnjo kot uvaževan činitelj povojne Rusije.

Eden in Cooper v vojski

Bivši angleški zunanji minister Anthony Eden in vojni minister Duff Cooper sta se prijavila v vojsko. Eden je dobil mesto kot major teritorialne armade, Cooper je pa kapetan grenadirskega polka.

Bolniško zavarovanje za književnike

Romunija je med prvimi državami uvedla pokojninsko, invalidsko in bolniško zavarovanje za književnike. Zakon je podoben novinarskemu zavarovanju. Zdjaj bodo izdana pravila za blagajne. Fond se bo zbiral iz dajatev za vsako izišlo knjigo, liste in tuje novine. Na tuje časopise bodo nalepljali znamke za 1 lej, na knjige v vrednosti do 50 lejev znamke za 1 lej, od 50 do 100 lejev znamko za tri leje. Davek se bo pobiral tudi na vse prevode. V fond se bo stekal 4% odbitek od honorarjev književnikov pri založnikih, izdajatelj in književnik plačata vsak polovico. Izdajatelj listov in prodajalec novin se lahko sporazumeje za pavšalno plačevanje namesto lepljenja znamk na posamezne izvede. Prvi preračun blagajne za književnike bo znašal 23 milijonov lejev.

Naselitev Židov v Abesiniji

Odbor strokovnjakov za izselitev Židov na Dunaju bo te dni obiskal Rim in stavljal italijanski vladi ponudbo za naselitev 15.000 avstrijskih Židov-beguncev na abesinskih tleh. Računajo, da bi Abesinija lahko sprejela še pet milijonov naseljenčev.

Maribor, 16. avgusta.

Francoska vlada je izdala novo uredbo za omiljenje bele kuge, ki že pol stoletja grozi Franciji, da jo uniči. Bela kuga v Franciji je star pojav; toda njene posledice pa so se pričele čutiti posebno v zadnjem času, ko grozi Franciji in vsej Evropi nova vojna, ki naj spremeni današnje stanje. Franciji namreč prav sedaj manjka v večji meri kot drugim državam mladine, to je vojaštva, ki bi bilo sposobno, polno borbenosti in ognjevitosti. Te pa Francija nima in kot bomo videli pozneje, je v njej največji odstotek starih ljudi, ki njeno moč v primeri s številom prebivalstva občutno zmanjšuje.

Položaj se je od l. 1778, ko je zapisal Artur Young, da je največje zlo Francije njena prenaseljenost, močno izpremenil. Tedanja Francija je imela 27 milijonov prebivalcev in vendar je bil Young v skrbeh, kako najti za številne množice kruha in zaslužka. Danes te skrbi Francija nima in vendar je v skrbeh in še mnogo težjih kot pa je bil Young. Ta skrb je, kako ohraniti prebivalstvo na sedanji višini, ki je pričelo v zadnjem času že nazadovati.

Od leta 1865, ko je znašalo število francoskega prebivalstva 38.000.000, se je dvignilo v 74 letih na današnjih 42.000.000 kar je v primeri z ostalimi evropskimi državami katastrofalno majhen porast. Če pogledamo ostale večje evropske države brez Rusije, ki ima največji prirastek na prebivalstvu, vidimo, da je bil v vseh državah porast prebivalstva mnogo večji. Prebivalstvo Nemčije se je dvignilo od 40.000.000 na 66.000.000 (tu je mišljeno prebivalstvo pred njeno razširitvijo), Anglija je napredovala od 25.000.000 na 47.000.000 in Italija od 24.000.000 na 43.000.000. Ta številni porast evropskih držav je najjasnejši dokaz majhnega dviga francoskega prebivalstva.

Ako pa pogledamo še razmerje v starosti po posrednih evropskih državah, bomo prišli do za Francijo usodnejše ugotovitve. Od leta 1851. je število Francozov izpod 20 let starosti padlo za celih 16%, medtem ko se je odstotek starih nad 60 let povečal za 38%. Leta 1931 je pripadlo v Franciji na 1.000 prebivalcev, ki še niso dosegli starosti 20 let 304, v Nemčiji 308, Angliji 324, Italiji 395 in Rusiji 488 oseb. Te številke povedo dovolj jasno, kam drvi Francija. Zato trud njenih vodilnih državnikov, da dvignejo število rojstev in tako rešijo Francijo in francoski narod pred izumrtjem!

Kje naj iščemo vzroke katastrofalnega nazadovanja francoskega naroda? Mnogo se je pisalo in govorilo o njih. Katoliško časopisje se kaj rado pomudi pri Franciji in njenem prebivalstvu. Mnogokrat smo že slišali pikre opazke, češ da je vsa krivda na tako zvanem »brezbožništvu«. Vendar, če smo odkriti, temu ni tako. Francija je preživljala in še preživlja drugo in nevarnejšo krizo. Je to kriza njenega meščanstva, ki je številčno najmočnejše ter se je odvrnilo daleč od vsega, kar ga je vezalo s preteklostjo in zemljo.

Francosko meščanstvo, ki mu je revolucija priborila moč in veljavo, je kaj kmalu postalo mehkužno in se odelo s plastjo civilizacije, ki ni slonela na pravi kulturi, ampak je bila le njen zunanji odsev. Ta resnica je postala za Francijo usodna. Drugi in prav tako važen vzrok je brez dvoma dejstvo, da se Francija ni nikoli zanimala za svoje številno kmetstvo prebivalstvo, ki je bilo izročeno po zmagi gospodarskega liberalizma na milost in nemilost raznih izkoriščevalcev in oderuhov. Položaj francoskega kmeta je postal neznosen in zato je pričel uhajati iz dežele v mesta, kjer se je hitro izgubil in pomeščanil. K temu je še mnogo pripomogel njegov pohlep po denarju, kajti francoski kmet je za denarjem pohlepen in na zemljo mnogo manj navezan kot kmetje drugih narodov, kar moramo pripisovati njegovi meščanski vzgoji.

Nikjer drugje se ni pokazala tako jasno resnica, da mesto požira ljudi kot prav v Franciji. Mnoge pokrajine so postale dočela prazne: vasi so pričele propadati in nihče se ni menil zato, da bi preprečil odhok iz vasi in tako rešil francoski narod pred grozečo nevarnostjo.

Josip Udovič.

Japonci napadli Hongkong

Kdaj bo Japonska posegla v evropsko vojno — V odgovor na angleško akcijo za utrditev kitajskega denarja, so Japonci napadli Hongkong in grozijo z blokado mesta

LONDON, 16. avg. Japonski krogi v Londonu zatrjujejo, da bo Japonska v evropskem sporu zaradi Gdanske zavzela svoje stališče šele, ko se bo pokazalo zadržanje Rusije v primeru vojne. Prepričani so, da bo tokijska vlada, čim bi Rusija stopila v vojno na stran zahodnih demokracij, napovedala Rusiji vojno. Ako pa ostane Rusija nevtralna, se tudi Japonska ne bo udeležila vojne. V tem je jedro kompromisa, ki ga je dosegel Arita med ekstremisti in zmerno skupino v tokijski vladi. Japonska se bo teh smernic držala, četudi je Italija poudarila strateško važnost Japonske v kateri koli evropski vojni. Japonska bi naj po želji držav osi pritegnila znaten del angleške vojne mornarice v Tihem oceanu ter tako razbremenila italijanske operacije v Sredozemskem morju. Politični krogi v Londonu so mnenja, da je kolebanje Japonskega nastopa v pogledu evropskega spopada taktično manevriranje kot pritisk na angleško-japonska pogajanja glede Daljnega vzhoda. Japonski poluradni krogi so

mnenja, da je med Japonci in Angleži glede spora v Tiencinu in valutnega vprašanja kitajskega denarja še vedno mogoč kompromis.

HONGKONG, 16. avg. Havas. Včeraj so začeli Japonci z velikimi operacijami v zraku, na morju in na suhem vzdolž vse angleške utrdbene meje Hongkonga. Oblastem v Hongkongu je bil dan rok 28 ur, čim je rok potekel, se je izkrcalo blizu tisoč japonskih vojakov v Nančauu in zavzelo položaje na meji Hongkonga. Japonska letala bombardirajo predmestja. Japonci so se lotili resne blokade angleške kolonije v odgovor na angleško utrditev kitajskega dolarja in zavrnitev tiencinskih pogajanj. Dve angleški četi so poslali na mejo.

TOKIO, 16. avg. Po poročilih iz Hongkonga je bila tamkaj konferenca angleških in kitajskih finančnih krogov za utrditev kitajskega dolarja. Sklenili so, da bodo uvedli novo kitajsko valuto, ki bo zamenjala dosedanjega dolarja.

Kratek zasto v Moskvi

RUSIJA ZAHTEVA ZAGOTOVILA V PRIMERU VOJNE Z JAPONSKO.

MOSKVA, 16. avg. Francoska in angleška vojaška delegacija zasedata zdaj dnevno le dopoldne od 10. do 14. ure z ruskimi vojaškimi strokovnjaki pod Voršilovim vodstvom. Prepričali so se, da je za delegate nerodno, če se sestajajo dvakrat na dan. Prve seje so bile od 10. do 13. n od 19.30 do 21.30 ure. Delegati niso imeli dovolj časa za medsebojna posvetovanja. O vsebini vojaških konferenc vlada še večja tajnost kakor je bila pri političnih posvetovanjih. Vnanji vtis de-

legatov daje nado na dober zaključek. RIGA, 16. avg. Stefani. Po vesteh iz Moskve vztraja ruska delegacija na tem, da se Angleži in Francozi jasno izrazijo, kakšno pomoč bodo nudili Rusiji v primeru rusko-japonske vojne. Angleški kakor francoski delegati se v tem pogledu niso mogli jasno izjaviti, zato so pogajanja trenutno naletela na težkoče, ki pa bodo po novih pojasnitvah iz Londona in Pariza odstranjene.

Angleži ne smejo iz Gibraltarja v Španijo

POSREČEN BEG DVEH REPUBLIKANSKIH ODLIČNIKOV NA GIBALTARSKA TLA

GIBALTAR, 16. avgusta. Reuter. V utrdbeni coni okrog Gibraltarja, kjer so v neposredni bližini angleških trdnjav tudi Španci zgradili več betonskih zaklonov in utrdb, je prišlo ponovno do incidentov. Pred dnevi je bila na španskih tleh aretirana soproga angleškega majorja Maleya. Plačati je morala precejšnjo kazen, da so jo izpustili. Zdaj je guverner Gibraltarja izdal strogo prepoved vsem častnikom, uradnikom in njihovim družinam na področju gibraltarske cone, da ne smejo več obiskovati Španije.

GIBALTAR, 16. avgusta. Major Tejada, bivši poveljnik pete republikan-

ske divizije in Maeso, bivši državni tožilec madridskega republikanskega sodišča, sta kljub pomnoženim španskim stražam na gibraltarski meji, pobegnili k Angležem. Posrečilo se jima je, da sta se preoblečena v preprosto delavsko obleko prethotapila mimo utrdb in dospela v Gibraltar.

MADRID, 16. avgusta. Dvajset Američanov, ki so služili v mednarodni brigadi, so izpustili na svobodo. Usoda 23 ameriških civilistov in njihovih žena se še proučava. Nekateri izmed njih bodo zaradi osumljenja tihotapstva deviz in špijonaže izročeni sodišču.

PORTORICO ZA PONOVO KANDIDATURO

WASHINGTON, 16. avg. Havas. 50.000 prebivalcev Portorica je podpisalo prošnjo, v kateri prosijo predsednika Roosevelta, da bi ponovno kandidiral pri predsedniških volitvah.

GROŽNJE IRSKIH TERORISTOV

CHICAGO, 16. avg. Havas. Voditelj irske republikanske garde v Ameriki je izjavil v govoru pred člani irske republikanske garde: Irska republikanska garda bo tako dolgo minirala London, dokler ne bo poslednji angleški vojak zapustil irskega ozemlja. Irska republikanska garda se ne jezi na angleško ljudstvo, temveč na vlado. V resoluciji predlagajo nadaljevanje začetega boja.

SESTANEK SKANDINAVSKIH ZUNANJH MINISTROV

OSLO, 16. avg. DNB. Ministri za zunanje zadeve iz skandinavskih držav se bodo sestali na povabilo Norveške v Oslu od 29. do 30. avgusta.

MEHIKA BO POVRNILA ŠKODO

MEXIKO CITY, 16. avg. Mehiški zunanji minister je izjavil novinarjem, da bo mehiška vlada nadaljevala razgovore okoli vprašanja razlastitve petrolejskih polj. Država bo povrnila lastnikom odškodnino za njihova investicijska dela na razlaščanih petrolejskih poljih.

Domaci zapiski

Za carinsko unijo z Bolgarijo

Ob lanskem kongresu trgovcev v Ljubljani je bila sprožena koristna zamisel carinske unije med Bolgarijo in Jugoslavijo. Da bi se čimprej pristopilo k delu, so izšli pred dnevi tako v Beogradu kakor Sofiji vzpodbudni članki predsednika Centralnega predstavništva zveze trgovskih združenj Nedeljka K. Saviča in predsednika Občne zveze bolgarskih trgovcev, bivšega ministra Dimitrija Veleva. Oba članka se toplo zavzemata za čimprejšnjo izvedbo carinske unije med obema državama.

Vardarska banovina zahteva 1600 milijonov din

V Južni Srbiji je zbudil veliko zanimanje predlog, ki ga je stavil beograjski vladni ban Vladimir Hajduk-Veljković. V njem stavi ban zahteve za zidavo strokovnih, kmetijskih in ovčerejskih šol, dajanje denarne dajatve za regulacijo rek, melioracijo polj, nove ceste in druge šole. Za izboljšanje zdravstvenih razmer predlaga zidavo devet novih bolnišnic in 10 zdravstvenih domov, gradnjo vodovodov in higienskih vodnjakov, kar vse bi znašalo 1600 milijonov din. Članek v »Južni Zvezdi« ugotavlja, da se bo stanje vardarske banovine mnogo izboljšalo, če se bo le del predlaganega programa izvršil.

Dr. Ivan Pernar Hrvatom

Na evharističnem kongresu v Jastrebarskem, ki se ga je minulo nedeljo udeležilo 20.000 ljudi, je v navzočnosti nadškofa dr. Stepinaca govoril tudi zastopnik dr. Mačka, poslanec dr. Ivan Pernar. Med drugim je dejal: »Danes je hrvatski narod znan ne le po Evropi nego po vsem svetu. Vsi govore s spoštovanjem o njem, razen njegovi sovražniki. Vsi se mu čudijo kot značajnemu, neomahljivemu borcu za resnico, pravico in svobodo. Kakor je duša in telo eno, tako smo tudi mi eni. Nihče nas ne more ločiti v ljubezni do Hrvatske, nihče nas ne sme razdvojiti v ljubezni do Boga. Mnoge je na svetu prepojila vera v uspeh sile in nasilja. Mi vemo, da to ni prava vera, temveč najslabše praznoverje. Ko je blagopokojni Stjepan Radić povedel Hrvate v boj, jim je dal geslo: »Vjera u Boga i seljačka sloga«.

„S hrvatskim narodom v ogenj“

Ob svečanem ustoličenju in posvečenju koadjutorja sarajevskega nadškofa dr. Čekade je govoril tudi zagrebški nadškof dr. Stepinac in med drugim dejal: »Novi škof ne bo nikoli pozabil svojega naroda, ker ljubi svoj narod ne pomeni drugo, kakor izpolnjevati četrti božjo zapoved. Rečem vam, da mi Hrvati s severa nismo in ne bomo nikoli pozabili na Hrvate, pa naj žive kjerkoli. Nismo pozabili Hrvatov v Ameriki, prav tako ne onih v Bosni, ker so bili in ostanejo del naše velike hrvatske družine.«

Hrvatski problem in Francozi

V francoski reviji »Revue de politique européenne« piše Pierre Duby: »Hrvatska ni, kakor bi kdo mislil, dežela s homogenim prebivalstvom. Poleg stanovnih ima mnogo mešanih krajev, v katerih je močno razmerje Srbov. Srbi na Hrvatskem, ki jih predstavlja Samostojna demokratska stranka, so popolnoma izmenjali svoje mišljenje in se odkrito postavili na hrvatsko stran. Trudijo se, da bodo posredovali člen med Srbijanci in Hrvati. V ostalem je njihovo stališče izredno razumno in k sreči realistično.«

Italijanska banka v Beogradu

Ustanovila se bo v oktobru ali novembru. Prihodnje leto bo začela poslovati, poroča »Jugoslovanski kurir«.

Razpust protikomunistične lige

Z odlokom banske uprave je bila v Zagrebu razpuščena »Hrvatska antikomunistična liga«, ker je prešla svoj delovni okvir, piše »Jugoslovanski Lloyd«.

Strajk v Trepči še traja

V ministrstvu za šume in rude se že danes časa vrše pogajanja med lastniki in zastopniki rudarjev iz Trepča v Srbiji. Lastniki so se uprli zahtevi delavcev za povišanje plač, pogajanja so se razbila. Kakor znano, daje rudnik Trepča Angležem vsako leto velike dobičke.

Mariborska napoved. Prevladovalo bo oblačno vreme z dežjem v presledkih. V ponedeljek je bila največja toplota 24,1, včeraj 19,2, danes najnižja 10,1, opoldne pa 15,4. Padavin je padlo v nedeljo za 10 mm, v ponedeljek za 4 mm in v torek za 36,8 mm, to je več kakor ves mesec julij.

Borze. Curih, 16. avgusta. Družice: Beograd 10, Pariz 11,73%, London 20,73%, New York 443, Milan 23,30, Berlin 177,75, Praga 15,17%, Sofija 540, Varšava 83,40, Budimpešta 87, Bukarešta 3,25.

Novice

Zvesto v službi svojega bližnjega

Veličasten kongres jugoslovanskih gasilcev v Ljubljani

Ze v soboto so začele prihajati v Ljubljano množice gasilcev in številno občinstvo, da se udeležijo II. kongresa jugoslovanskega gasilstva. V nedeljo dopoldne je bila v cerkvi Sv. Florijana svečana maša za pokojne gasilce, ki so se je udeležili ljubljanski gasilci, gasilska četa ležili ljubljanske industrijske družbe iz Jesenic, kranjske industrijske družbe iz Jesenic, minister Snoj, zastopnik bana in več gasilskih odličnikov. Po sv. maši so gasilske čete in gasilski odličniki odšli na pokopališče pri Sv. Križu, kjer so se poklonili spominu zaslužnih slovenskih gasilcev. Oktet prostovoljnih gasilskih čet KID iz Jesenic je zapel na pokopališču dve žalostinki, gasilci pa so se oddolžili spominu svojih pokojnih tovarišev z vencem in govori. Vence so položile na grobove tudi tuje gasilske delegacije.

Ob 11. uri je bila odprta v realni gasilski razstava, pri kateri je imel otvoritveni govor minister Snoj, ki je pozdravil navzočega zastopnika pokrovitelja II. kongresa jugosl. gasilstva Nj. Vis. kraljevič Tomislava, ostale odličnike in gasilstvo. Minister Snoj je poudaril, da naj službi razstava obiskovalcem gasilske šole zato, da vidijo na njej vse, o čemer se jim bo v šoli predavalo. Razstava naj tudi vzbudi zanimanje za gasilstvo in za gasilske probleme. Za ministrom Snojem je pregovoril minister Čejović, ki je prav tako izrazil željo, da bi razstava zbudila zanimanje za gasilstvo med najširšimi plastmi našega ljudstva.

Istočasno so bile na stadionu tekme, pri katerih je nastopilo 57 članov gasilcev in več gasilskih skupin.

Glavni dan gasilskega kongresa je bil včeraj. Kljub slabemu vremenu so prihiteli v Ljubljano nove množice gasilcev in njihovih prijateljev iz vseh krajev naše države. Ljubljana je nenavadno oživila. Po vseh ulicah je bilo videti gasilske uniforme in zdelo se je, kakor da bi bila vsa Ljubljana »mobilizirana«.

Na predvečer je bil na stadionu čarobni ognjemet, ki ga je prav strokovnjaško pripravila in izvedla celjska tvrdka Pirola. Več prekrasnih ognjenih slik in likov je zadivilo tisočere gledalce. Ljubljanski ognjemet je bil edinstveni in nepozabni doživljanj za udeležence II. jugoslovanskega gasilskega kongresa.

Na praznik so se že v zgodnjih jutranjih urah oglasile koračnice gasilskih godb, ki so prebivalce budile k velikemu gasilskemu dnevu. Dopoldne je bil svečan sprevod številnih gasilskih čet iz cele Jugoslavije, ki je krenil po ljubljanskih ulicah mimo častne tribune z visokimi državnimi dostojanstveniki. Pogled na nepregledno množico gasilcev je bil vprav veličasten. Gasilski mimohod bo ostal vsem v nepozabnem spominu. Tisočglava množica se je nato zbrala na Kongresnem trgu, kjer je ljubljanski škof dr. Rožman opravil službo božjo. Po cerkvenem opravilu je bilo gasilsko zborovanje, ki ga je otvoril starešina Gasilske zajednice dr. Kodre. Govorila sta tudi starešina gasilcev minister Snoj in minister za telesno vzgojo Čejović.

Popoldne so se zbrali kongresisti na zaključek ljubljanskih gasilskih slovesnosti. Ob navzočnosti najvišjih predstavnikov je bil strumen gasilski nastop. Po uspehih prostih vajah je sledila razdelitev nagrad zmagovalcem sobotnih gasilskih

tekem. Prvo nagrado si je priporil gasilski roj iz Ormoža, ki je prejel 100 m novih cevi in pokal Beograda. Mariborski roj je prejel 60 m cevi in pokal ministra Snoja, roj iz Stare Vrhne pa 30 m cevi, diploma in srebrni venec ljubljanske mestne občine. Prvonagrajeni posameznik je prejel zlat pokal ministra za telesno vzgojo Čejovića, drugonagrajeni zlato zapestno uro bana dr. Natlačena, tretji pa diploma in srebrno dozo Gasilske zajednice iz Slovenije.

Po razdelitvi nagrad, katero so zaključile fanfare, je bil prvi javni rastop obveznikov telesne vzgoje, ki je prav dobro uspel. Nastopili so še gasilci iz donavske banovine, ljubljanski gasilci in bolničarke ter gasilski naraščajniki. Vse vaje so pokazale strumnost našega gasilstva, ki so se mu gledalci oddolžili z burnim pritrjevanjem. Prireditelj je zaključil zelo lep in uspeli nastop ljubljanskih poklicnih gasilcev, ki so pokazali veliko izurjenost in požrtvovalnost. Pozno popoldne so se gledalci pričeli razhajati na vse strani.

Ljubljana je zvečer ponovno oživila. Gasilci so se odpravljali na kolodvor, kjer so se še ponovno nad vse prisrčno poslovili od svojih tovarišev in se odpeljali s posebnimi in rednimi vlaki na svoje domove zagotavljajoč, da gasilskih dnevov v Ljubljani ni mogoče pozabiti.

Zborovanje savinjskih hmeljarjev

V nedeljo je bil v Žalcu običajni hmeljarski tabor, ki se ga je udeležilo 500 savinjskih hmeljarjev. Zborovanje Hmeljarske zadruge je otvoril predsednik poslanc g. Alojzij Mihelčič, ki je pozdravil zbrane hmeljarje in navzoče odličnike. Iz poročila osrednjega evropskega hmeljarskega urada je razvidno, da bo letos po svetu slaba letina, ker uničujejo hmelj uši in peronospora, dočim je

stanje hmeljskih nasadov v Savinjski dolini zelo dobro. Zaradi tega je upati, da se bodo cene hmelju dvignile. Hmeljarji se naj ne dajo begati od ljudi, ki skušajo na račun motne politične situacije v Evropi odkupiti od hmeljarjev pridelek po nizkih cenah. Hmeljarji bodo plačevali obiralcem za škaf hmelja dva din, za one, ki jim bodo dajali hrano, pa 1.50 din.

Razbojnikom izprašujejo vest

Celje, 16. avgusta.

Aretirani razbojniki so zaprti v Celju v policijskih zaporih na mestnem poglavarstvu. Cim se izve, da bodo razbojnik zopet peljali na kak kraj njihovih zločinov, se zbere pred mestnim poglavarstvom polno občinstva. Vsak bi rad videl tolovaje, ki so toliko časa ustrahovali celjski okoliš in celo Savinjsko ter deloma tudi Šaleško dolino. V soboto je bil naval radovedne množice tolik, da je morala policija množico razganjati, vrata mestnega poglavarstva pa so kratkoma zaprli. Naš poročevalec si je imel priliko ogledati zaprte razbojnike. So to mrki kriminalni tipi in izgleda, da jim vsega skupaj ni dosti mar. Ako kateremu zastaviš kako vprašanje, ti na isto prav samozavesno odgovori.

Grebenška Alojza so odpeljali celjski orožniki z majorjem g. Vindaki-jevićem na čelu z avtomobilom v Vojnik, kjer je izvršil roparski napad. Grebenšek je na kraju vse priznal in tudi pokazal, kako je izvršil roparski napad. Grebenška so peljali tudi na Polule k Romovim, kjer so Grebenšek in brata Avgust in Andrej Žgank vložili skozi okno in se splazili v hišo.

Samomor pod vlakom

V ponedeljek je skočil pod vlak, ki prija ob 5. uri v Pragersko, 50-letni I. Soršak iz Črešnjevca pri Pragerskem. Po pripovedovanju telegrafskih delavcev je sedel že ves popoldan pri predoru. Nankrat je pa začel teči proti prihajajočemu vlaku. Strojvodja je to opazil, ni pa mogel vlaka zaustaviti. Stroj ga je odbil in ga vrgetl v vso silo ob zid, da je bil na mestu mrtev. Kaj je vzrok samomora ni znano, ker niso pri njem našli nobenega pisma.

Blagodejni dež

Po dolgotrajni suši, ki je spravila v obup naše kmetovalce, je nastopil

Grebenšek je šel naprej, za njim pa še Andrej in Avgust Žgank. Romovo hčerko je Avgust udaril s kolom po očesu. Ta roparski napad so sklenili izvršiti že v Založah pri Pinterjevih, kjer so se zbirali.

Morilce so peljali tudi v Založe k Pinterjevim, kjer so snovali svoje zločinske podvige. Tam so jih pozno v noč zasliševali. Zasliševali pa so tudi posestnika Pinterja in njegovo ženo. Morilci so vse priznavali in pripovedovali, kako so izvrševali svoja grozodejstva.

Julčka Terčičeva, rejenka Ocvirkovih v Medlogu, ki je pri umoru Ocvirkovih soudeležena, je že ves čas od dneva umora v Medlogu v zaporih. Pri vseh zasliševanjih je vse odločno tajila in se delala nedolžno. Do sedaj ji še ni znano, da so morilci zaprti in da so vse priznali.

Ko bo orožništvo zaključilo svojo preiskavo, bo nadaljevala preiskavo še policija, ker so nepojasnjeni še nekateri vplomi in tatvine, ki so bili v istem času izvršeni na teritoriju celjske policije in izgleda, da so bili tudi pri teh vplomih in tatvinah udeleženi zaprti tolovaji.

vremenski preobrat. Nastala je nevihta z gromom in bliskom, odprle pa so se tudi nebeške zatvornice in žejo zemljo je napojil izdaten dež. Upamo, da za nekatere poljske pridelke še ni prepozno. Vremenske napovedi obetajo, da bo sedaj več padavin in da se suše ni treba več bati. Toplota se je znižala in je ob večerih ter jutrih že kar hladno.

o. Iz železniške službe. Višji pristav inž. Aleksej Kuljabin je premeščen iz mariborske v smederevsko železniško delavnico. Kontrolor Roman Oberlindtner je premeščen iz Celja na Grosuplje.

o. Iz državne službe. Za višja pisarniška oficiala pri okrajnem sodišču v Celju sta napredovala Anton Kramer in Anton

Čmer, v Prevaljah Filip Čegovnik in Franc Ferjančič ter Josip Pirc v Ptuj. Poštna manipulantka Pavla Perš je bila premeščena iz Središča ob Dravi v Ptuj.

o. Toča na Kočevskem. V ponedeljek popoldne je med viharjem debela toča uničila polja in pobijala šipe v mestu. Škoda je precejšnja.

o. Tujski promet v Kočevju je letos nadvse zadovoljiv. Še nobeno leto ni bilo na Kočevskem toliko tujcev kakor letos. Največ je Nemcev.

o. Priložnostne znamke bo izdala poštna uprava v korist Jadranske straže in v korist prirediteljev jesenske mednarodne avtomobilske in motociklistične prireditve v Beogradu. Znamke Jadranske straže bodo v prometu od 6. septembra do 30. novembra, priložnostne znamke avtomobilskih in motociklističnih dirk v Beogradu pa pridejo v promet 3. septembra.

o. Vojaška veterinarska služba. Veterinarski oddelek ministrstva vojske in mornarice je razpisal natečaj za sprejem vojno-državnih gojencev, ki želijo studirati veterino.

o. Pojasnilo. Preiskava je dognala, da čevljarski pomočnik Miroslav G. ni grozil z nožem v neki restavraciji na Pragerskem, pač pa je ta med preprirom nož odvzel nekemu Štefanu D.

Mišja nevarnost V mnogih krajih po Prekmurju so naredile miši mnogo kvara, tako tudi v Puconcih. Razumljivo je zato, da skušajo kmetje čim bolj zatreti to nadlogo. Tu se pa križajo razni interesi. Tako smo prejeli pritožbe iz Puconec, da tam lovski čuvaji streljajo mačke ter tako še bolj štedijo mišjo nadlogo. — Enako se pritožujejo kmetje, da lovski zakupniki pustijo, da se divjačina preveč razmnoži, kar je škodljivo za polja. Sami priznavajo, da je to v skladu z lovskimi zakoni, vendar pa je škodljivo za kmečka polja. Potrebno bi bilo, da tako lovski zakupniki kljub vsemu upoštevajo tudi kmečke koristi. Primer pa kaže, da bi tudi lovski zakon morali nekoliko koregirati. Kmetje trdijo, da preveč upošteva samo koristi lovskih zakupnikov.

Celje

c. Telefon so izročili prometu na Frankolovem pri Celju. Vsa inštalacija je stala 40.000 din. Kraj je s tem mnogo pridobil, saj je na Frankolovem razvita močna lesna trgovina.

c. K požaru v št. Juriju ob južni žel., ki je bil v nedeljo zvečer na posestvu kmetijske šole, nam še poročajo, da se je gospodarsko poslopje, ki se je tudi vnelo, deloma posrečilo rešiti in da znaša škoda okoli 100.000 dinarjev.

c. S steklenico ga je ubil. V Podvinu pri Polzeli je nastal prepir med Jožetom Svetkom in nekim posestniškim sinom. Slednji je Svetka v prepiru udaril s steklenico po glavi in mu razbil lobanjo. Težko poškodovanega Svetka so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je v ponedeljek umrl na posledicah dobljene poškodbe.

c. Umrl je v celjski bolnišnici 8 mesečni sinček dninarja iz Levca Viljem Gobec.

c. Z ženo se je sprl in se zabodel v prsi. 25 letni Stanko Starovašnik je prišel od vojakov na dopust k svoji ženi na Spodnjo Hudinjo. Z ženo se je doma sprl in se v prepiru z nožem zabodel v prsi. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

c. S kolesa je padel 57 letni potnik potnik Leopold Založnik iz Celja. Cesta na grad, ko se je peljal iz Kozjega. Pri padcu si je zlomil levo nogo v stegnu. Zdravi se v celjski bolnišnici.

c. Stiskalnica je padla pri delu na nogo 47 letni Ani Medveg iz Verpet pri Vojniku in ji zmečkala stopalo.

c. Nesreče. 26 letni rudar Jože Trbovc iz Hude jame se je pri tesanju lesa vsekali v levo koleno. — 46 letni posestnik Alojz Likeb iz Založ pri Polzeli je doma padel in si zlomil desnoro roko v zapestju. — 25 letni pos. Lun Viktor iz Lisc pri Celju je doma padel pod voz in se hudo poškodoval po telesu. — Vsi se zdravijo v celjski bolnišnici.

c. Težko zaželeni dež smo dobili v noči na torek. Okrog 1. ure ponoči je pričelo bliskati in grmeti, nato pa močno deževati. Deževalo je do 10. ure dopoldne. Vsaj za prvo silo je dež namočil izsušeno zemljo.

c. Imenovanje profesorjev. Z odlokom ministra prosvete so postavljeni na celjski gimnaziji sledeči diplomirani filozofi: gg. Marija Dougan, Milan Potokar, Zdenka Serajnik, Dimitrije Vučev in Nada Guštin. Poslednja dva sta postavljena na meščanski šoli in dodeljena gimnaziji.

c. Sokol Store—Teharje ima občni zbor 3. septembra ob 16. uri.

Ptuj

p. † Blanka Korenjak. V ponedeljek, 14. t. m., ob 16. uri je umrla po dolgi in mučni bolezni, kateri sta pred nedavnim podlegli tudi njena mati in sestra, gospodična Blanka Korenjak, stara šele 17 let. S težko preizkušeno družino iskreno sočustvuje vse mesto. N. p. v m.!

p. Popravni izpiti rednih učencev na drž. realni gimnaziji v Ptuju bodo za I. b, II. a, III. b in VI. razred dne 25., za I. a, II. b, III. a, V. in VII. razred dne 26. avgusta. Privatisti bodo opravljali popravne izpite dne 28. avgusta. Popravni višji tečajni izpiti bodo 26. in 28. avgusta, popravni nižji tečajni izpiti tudi 28. avg. Podroben razpored je razviden na oglasni deski v gimnaziji.

— Hej, slišite, kdo vam je pa dovolil, odnašati opeko?...

Maribor

Potreba novih šolskih zgradb

Naše mesto je z okolico vred narastlo po vojni malone za 100%. Ta populacijski razvoj je rodil obilico problemov, ki jih Maribor prej ni poznal. Med temi tvori svojo posebno postavko **naše šolstvo**, in to od osnovno-šolskega in strokovnega do srednješolskega. Res smo dobili po vojni v mestu izredno velik dotok mladine, a poslopja so ostala ista. Novim naseljem, ki predstavljajo srednje veliko mesto v našem smislu, smo poklonili samo eno zgradbo — novo meščansko šolo v V. okraju, kjer je nameščena II. deželjska osnovna šola.

Iz tega je mogoč tale sklep: Prvič, da so bili prejšnji šolski prostori dovolj prostorni in udobni, drugič, da morajo biti danes daleč za kritjem te potrebe.

K sreči je bilo pred 20 leti zanimanje za šolstvo tako, da nam je zapustilo dedščino, ki nam je izredno dobrodošla. Tudi notranja oprema: oprava, učila, knjižnice kažejo na one »zlate« čase, ki se jih stari meščani tako radi spominjajo, mi pa obnavljamo politične namene avstrijske uprave, ki smo ji to udobnost krvavo plačevali.

Tudi ostalemu šolstvu nismo dali nobenih novih prostorov. Oblasti, starši in vzgojitelji so si edini glede velikega pomena šolskih prostorov v moralnem in zdravstvenem pogledu. V praksi pa se mora mladina gnesti v prostorih, ki zaslužijo naziv beznica.

Drugo vprašanje se nanaša na učila, s katerimi so naše šole, ene in druge, čisto krat zelo skromno preskrbljene; stara so po eni že izrabljena, po drugi pa naši narodni vzgoji tudi kvarna. Prav bi bilo, da

bi jih bili že davno odstranili, skrajni čas pa je, da čimprej očistimo naše prosvetne hrame vseh onih spomenikov, ki niso nikoli bili in morejo biti tem manj sedaj namenjeni resnični prosveti. Nadomestimo jih s svojim lastnim kulturnim blagom.

Tretje vprašanje: Nismo še rešili vprašanja naše nujne šolske izobrazbe. Naš izobrazbeni sistem polni naše srednješolske zavode, množi se število meščanskošolske mladine, raste dotok v trgovsko izobrazbo. Z dvoletno kmetijsko in gozdarsko šolo je preskrbljen naraščaj v kmetijskem gospodarstvu.

Obrt dobiva svojo kulturo iz meščan-

skih šol in zadevnih tečajev. Ta gospodarska šola je še vedno pomembna v mestu in na deželi, čeprav ima močnega tekmeča v industriji. Vse kaže, da je ta ne bo še mogla zatreči. Seveda je tukaj vmes vprašanje konkurenčnih pogojev, oziroma splošne in strokovne izobrazbene višine. Treba bo vzgojiti izbran kader, ki bo mogel vzgajati obrtni naraščaj, kot to terjajo njegove vedno težje razmere, kader, ki bi vžil tem ustvarjalcem realistično-idealistične težnje.

Zato smo mnenja, da naj bi dobil Maribor našim razmeram prirojen obrtno šolo.

Uspeli učiteljski tečaji

V soboto je bil zaključen na mariborski banovinski sadjarski in vinarski šoli šestdnevni **kmetijsko gospodarstveni knjižnovodski tečaj** za učitelje kmetijsko nadaljevalnih šol. Tečaj je priredila banska uprava in ga je obiskalo 26 učiteljev, ki se zanimajo za kmetijsko nadaljevalno šolstvo. Kr. bansko upravo je zastopal višji svetnik g. Krošelj, dočim je na tečaju predaval strokovnjak za kmetijsko vprašanja in probleme g. prof. Šiftar.

Udeleženci tečaja so se do podrobnosti seznanili s kmetijskim obratom in so bile med debato iznešene mnoge zanimivosti. Načeti so bili mnogi problemi, ki se tičejo posameznih krajev. Učitelstvo, ki je prišlo iz vseh krajev naše ožje domovine, je dobilo v tečaju novih pobud za delo med narodom, posebno pa na polju kmetijskih nadaljevalnih šol, kjer se vzgaja

kmetska mladina, ki ne more posečati drugih strokovnih šol.

Istočasno je bil v »Vesni« gospodinjiski tečaj za učiteljice gospodinjstev nadaljevalnih šol.

Danes pa prične uvodni in metodični tečaj za učitelje kmetijsko nadaljevalnih šol, ki bo trajal 10 dni. V ta tečaj je sprejetih 40 učiteljev.

Učitelstvo se zelo zanima za naše kmetijske probleme in bo letos po našem podeželju odprtih mnogo kmetijsko nadaljevalnih in gospodinjstev nadaljevalnih šol in tečajev. Vsi neupravičeni napadi na učitelstvo, češ da nič ne dela, so neutemeljeni, saj vidimo iz teh tečajev, da se učitelstvo živo zanima za vse probleme našega podeželja in žrtvuje svoje počitnice, da se izobražuje za nadaljnje delo med narodom.

* Ker ne sprejemamo v našem obratu novih moči, so vse brezštevne tožade ne prošnje brezuspešne in na iste ne bomo odgovarjali. — Thoma & Co., Maribor-Pobrežje.

* Telovadci in plesalci pozor! Negujte telo in noge s SANOPEDOM, da boste stalno zdravi! Glavna zaloga drogerija Jančigaj, Ljubljana, Krekov trg.

* Bogato izbiro izletov z luksuznimi avtokari Vam nudi »Putnik« Maribor: 20. avgusta: Okoli Pohorja, din 65.—; 23. avgusta: Graž, din 100.—; 2. do 3. septembra: Mariazell (2 dni), din 200.—; 6. do 8. septembra: Trst (3 dni), din 250.—; 17. do 19. septembra: Dunaj (3 dni), din 260.—. Prijavite se takoj pri »Putniku« Maribor-Celje-Ptuj.

* Ant. Rud. Legatov Enoletni trgovski tečaj, Maribor, s pravico javnosti. Vpisovanje dnevno od 10 do 12., tudi ob nedeljah in praznikih, v šolski pisarni, Vrazova ulica 4. Lastni dijaški internat. Šolski program in pojasnilo brezplačno. Začetek 9. septembra.

* Zlato po zvišani ceni kupuje J. Jančigaj, urar - draguljar Maribor, Jurčičeva ul. 8.

* Kongrese, tabore, sejme itd. obiščite, toda preje potrosite v svoje čevlje in prašek SANOPED, ker Vas sicer peče noge in čutite močno utrujenost. Glavna zaloga: drogerija Jančigaj, Ljubljana, Kregov trg.

Nočna lekarniška služba (od 12. do vključno 18. t. m.): Lekarna pri Sv. Anehu, Glavni trg 20, tel. 20.05. Magdalenska lekarna, Kralja Petra trg 3, tel. 22.70.

Kino

* Esplanade kino. Od srede naprej »Jesette«, Simona Simon.

* Grajski kino. Od sobote dalje veliki Warner Bros film Krvavi kapetan, Captain Blood, Velefilm z Erol Flynnom v glavni vlogi. Naš prihodnji spored »Paster« rešitelj človeštva.

* Kino Union. Od danes do petka »Tahiti«.

Radio

Četrtek, 17. avgusta
Ljubljana: 12. Plošče; 13.20. Koncert RO; 19.30. Deset minut zabave; 19.40. Narodnostna ura; 20. Plošče; 20.10. Predavanje; 20.30. Harmonikaši; 21.10. Plošče; 22.15. Koncert RO; — Zagreb 17.15. Koncert radio-kvarteta; 20. Koncert (Anatol Mantevski in RO); 22.20. Lahka glasba RO; — Beograd: 21.10. Harmonika; 21.30. Narodne pesmi; — Radio Pariz, Nice, Bordeaux, Rennes, Strasbourg: 20. Musorskega opera, Boris Godunov; — Sofija: 19.15. Simfonični koncert; — Bratislava: 19.30. Slovenske pesmi; 21.15. Klavirski koncert; — Budimpešta I.: 17.35. Madžarske pesmi ob spremljavi ciganske kapele; 23. Orkestralni koncert; — Varšava: 15.05. Koncert iz Lwowa.

Še en razbojnik aretiran

Vest o aretaciji zloglasnega razbojnika Jožeta Pečovnika je prinesla pomirjenje med prebivalstvom. Studenški orožniki so bili zaupno obveščeni, da se v Kralja Petra cesti v Studencih skriva Pečovnikov pajdaš Milan Deso, ki je bil na obisku pri neki ženski. Pri aretaciji je 24 letni član Pečovnikove tolpe priznal, da je sodeloval pri nekaterih razbojništvih. Pričakujejo se še druga važna odkritja.

m. Srednješolska vest. Iz Slovenjgradca je premeščen na I. moško meščansko šolo v Mariboru meščanskošolski učitelj Franc Kotnik.

m. Žile si je prerezal zaradi neozdravljive bolezni 28 letni Martin K. od Sv. Jakoba v Slovenskih goricah. Nevarno ranjenega obupanca so prepeljali v bolnišnico.

m. Režiser in igralec g. Vladimir Skrbinšek je bil povabljen od upravnika skopskega gledališča na dvomesečno gostovanje v Skoplju, zaradi dela pri mariborskem gledališču pa je dobil samo mesec dni dopusta. G.

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA.

Dne 14. t. m. so bili izžrebani sledeči večji dobitniki:

Din 100.000.—:	41804
Din 80.000.—:	55285
Din 60.000.—:	33761
Din 50.000.—:	70143
Din 40.000.—:	95300 46221
Din 30.000.—:	19521 33549
Din 24.000.—:	6527
Din 20.000.—:	47921 62032 70078 78848
Din 16.000.—:	19887 31615 83762
Din 12.000.—:	9650 96005
Din 10.000.—:	18249 24143 31977 39994
43242 44182 48279 55502 80740 85271 87340 87720 90463 98590	

Din 8000.—:

5839 8342 11007 17107 21065 25489 26493	
26779 29326 31220 46921 52336 56805 59554	
62934 63033 81425 86539 97105 98685	

Din 6000.—:

13149 16309 17358 18383 22149 29214 31833	
35724 47394 54801 58729 64963 69586 73360	
83100 89214 91907 96609	

Din 5000.—:

321 5135 7357 8602 21389 31699 34897	
41002 41384 46245 50153 61483 64418 67503	
67747 75813 77486 85775 92259	

Din 4000.—:

380 1463 3461 5296 10930 12064 14621	
16724 17500 18231 22387 25511 25676 31098	
31493 39609 39995 40535 41058 42949 43015	
45877 56854 58267 66413	

Pooblaščen glavna kolektura drž. razredne loterije bančna poslovalnica BRZJAK, Maribor, Gosposka ulica 25.

Skrbinšek bo ostal v Skoplju do 17. septembra.

m. Poročila sta se v Mariboru inž. Arnold Križ in prof. gđc. Radmila Grbičeva.

m. Z bičevnikom je napadel na cesti med Poljčanami in Slovensko Bistrico neki K. Kaukler 31 letnega kolarskega pomočnika Franca Rapa iz Zg. Brežnice pri Laporju in ga tako težko poškodoval, da se je moral zateči v bolnišnico.

m. Propeler je udaril po glavi na letališču na Tezmem 28 letnega zagrebškega mehanika Valterja Kehna, zaposlenega pri zagrebškem »Aeroklubu«. Kehna so pripeljali v bolnišnico.

m. 64 letnik se ponesrečil na vrtljaku. Na vrtljaku na razstavišču Mariborskega tedna je stisnilo obe nogi 64 letnemu čevljarskemu mojstru Mihi Rutniku iz Nove ulice v Pobrežju. Rutnik se je prišel zdraviti s poškodovanima nogama v bolnišnico.

m. Pri pretepu pri neki tezenski gostilni je neki narednik vrgel kozarec, ki je po nesreči zadl 24 letno Stefanijo Sinkovičovo iz Metelkove ulice ter ji prebil čelno kost.

m. Sokolska četa v Razvanju se pridno pripravlja za svoj nastop, ki bo 20. t. m. ob pol 15. uri.

m. »Abesinski« šolarji bodo letos zopet posejali tezensko ljudsko šolo, ker pri Sv. Miklavžu in v Hočah nimajo zanje prostora. Vprašanje je rešil dogovor med tezensko in hočko občino.

m. Med razstavljalci obrtne skupine na Mariborskem tednu, je vzbujal posebno pozornost lončar, pečar in keramičar Rajšp Anton, ki ima svojo delavnico v Hočah, poslovalnico in prodajalno pa v Mariboru v Orožnovi ulici 6. Rajšpovi izdelki so bili na MT vsi prodani, posebno povpraševanje pa je bilo po njegovih patentnih kaminih in štedilnikih.

m. Posojeno, zastavljeno in prodano kolo. Tekstilni delavec Mirko Kalan iz Studencev je prijavil orožnikom, da je svoj čas posodil kolo nekemu Maksu K. iz Sokolske ulice. Zadnji je kolo zastavil za 300 din nekemu F. T., ta pa ga je za 400 din prodal.

m. Slabo vreme — slaba kronika. Na policiji že več let opažajo zanimivo dejstvo, da prinaša slabo vreme zelo malo ali skoraj nič kriminalnih dogodkov. Tako je bilo tudi te dni, ko imajo na policiji zabeleženih samo nekaj neznatnih tatvin.

Borba proti svinjski kugi

Proti tej panzo-tiji pa človeštvo vse do zadnjega časa ni imelo druge obrambe kot mesarski nož in pa redarstvene odredbe kakor zaporo okuženih dvorcev in krajev, prepoved sejmov in prometa sploh. Razumljivo je, da so bile spričo ogromne škode, ki jo je povzročala svinjska kuga, na delu vse države sveta z vsem svojim znanstvenim aparatom, da zajeze to kugo in jo uničijo. Po desetletjih intenzivnega terenskega in laboratorijskega dela se je to posrečilo; pomoč je prišla od tam, od koder je prišlo zlo, iz Amerike, ki je za dosego tega cilja doprinesla največje žrtve. Slavni ameriški znanstvenik živinozdravnik Dorset je po dolgotrajnih in dragih poskusih izdelal metodo zaščitnega cepljenja, ki zdrave svinje absolutno zanesljivo očuva pred svinjsko kugo. Cepljenje proti kugi sloni na istih načelih kakor ono proti rdečici: svinji se vcepijo istočasno klice bolezni in zdravilni serum. Ako bi se vcepila samo kužne klice (virus), bi cepljena svinja po 3—5 dneh obolela za kugo; toda ker se vcepi istočasno tudi zdravilni serum, se nahaja organizem v času, ko prične kuživo delovati, pod polno zaščito seruma. Cepljena svinja torej ne zboli; pa ne samo to: organizem cepljene živali se pri tem boju, ki se tako rekoč vrši med vcepljenim strupom in protistrupom, t. j. med vcepljenim kuživom in serumom, navadi in priuči aktivno sodelovati v obrambi zoper kuživo s tem, da tudi sam proizvaja v krvi in drugod protitelesa ali protistrupe proti strupu vcepljenega kuživa. Poleg vcepljenih, v zdravilnem serumu se nahajajočih protistrupov se nabira v organizmu vedno več aktivno ustvarjenih protistrupov in tako nastopa po cepljenju

ono stanje, ki ga označujemo kot nesprejemljivost za dotično kužno bolezen ali kot imuniteto. Cepljena svinja, ki se pozneje kdaj okuži po naravni poti, ne zboli, ker se v krvi nabrani protistrup, ki jo vržejo v boj proti kuživu in njegovim strupom, vrh tega pa okuženi organizem, vnovič izzvan, začne takoj v veliki meri proizvajati protitelesa, kar mu ni težko in ne novo, ker je na to delo že navajen. Če pa se vrši cepljenje proti svinjski kugi po istih osnovah kakor pri rdečici ali zaščitnem cepljenju vobče, se moramo vprašati, zakaj neki je bilo tako težko najti pri svinjski kugi za prakso uporaben postopek, ko pa se cepljenje proti rdečici vrši z uspehom že desetletja. Vzrok temu je iskati v bistvu svinjske kuge. Povzročitelj svinjske kuge namreč ni navaden, do vseh potankosti raziskan, bacil ali bakterije, ampak tako zvani virus, čigar bolezenske učinke pač poznamo, o katerem pa ne vemo, ali je kak nevidljiv bakterij ali so to kake posebne celice ali pa je morda neživa kemična tvorba. Pri cepljenju zoper rdečico n. pr. vzamemo kot cepivo ali kulturo na goveji juhi vzgojene rdečicne bacile, kot serum pa konjsko sirotko. Pri cepljenju zoper kugo pa moramo rabiti kot cepivo ali kulturo kri od mladih prašičkov, ki smo jih okužili z naravno kugo in ki jih potem 5. do 8. po okuženju, ko je razvoj bolezni na višku, pustimo izkrmaveti. Za serum pa služi sirotka, ki smo jo izločili iz krvi takih svinj, ki so kugo večkrat z uspehom prebolele. Ves ta posel okrog pridobivanja kultur ozir. virusa in seruma se vrši v posebnih bakterioloških zavodih. (Jutri konec.)

Lobnik Franc, živinozdravnik.

Sport

Plavalni „Olimpijski dan“

V nedeljo, 20. avgusta, ob 15.30 bo izvedel krajevni Olimpijski odbor v Mariboru sodelovanje Mariborskega plavalnega kluba plavalni olimpijski dan. Spored bo obsegal zanimive točke plavanja, ekshibicije umetnih skokov z deske in stolpa ter waterpolo tekmo dveh domačih izbranih moštev. Pri skokih bo sodeloval poleg številnih domačih skakačev MPK tudi dolgoletni državni prvak in olimpijonec Bran-ko Zihel, član ljubljanske Ilirije, ki trenutno trenira naš skakalni naraščaj, kate-

remu obeta še veliko bodočnost.

Interesantna prireditev, ki bo nudila revijo domačega plavalnega sporta po razme-roma kratkem, toda tem uspešnejšem smot- trnem udeleževanju, bo privabila na otok velik število gledalcev, ki bodo poleg moralne vzpodbude na ta način dopri- nesli tudi majhen materialni obolus v olimpijski fond, iz katerega se bodo črpala sredstva za udeležbo naše državne re- prezentance na olimpiadi v Helsinkih, do katere nimamo niti več eno leto časa.

Motociklistične dirke na Ljubelju

Včeraj so bile na Ljubelju velike med- narodne motociklistične dirke SK Ilirije. Poleg mnogih tujcev so izostali tudi ne- kateri domači favoriti. Radi deževnega vre- mena, ki sicer na potek dirk ni mnogo vplivalo, je bil obisk nekoliko slabši kot sicer pri takih prireditvah.

Dirkam, nad katerimi je prevzel pokro- viteljstvo Nj. Vis. knez namestnik Pavle, je prisostvovalo mnogo odličnikov. Ko se je izvedelo, da bo došel na Ljubelj tudi Nj. Vel. kralj Peter II., so start premaknili za pol ure. Ob 10.15 je pribrazil kraljevi avtomobil, ki ga je vodil Nj. Vel. kralj Peter II. sam. Ustavil se je na najbolj pre- gledni točki ter opazoval potek, pri čemer mu je preds. MK Ilirije dajal potrebna po- jasnila. Se pred koncem dirk je Nj. Vel. kralj Peter II. zopet odpotoval.

Rezultati dirke:
Kategorija 250 ccm: 1. Deiml, Berlin 5:28.2 pet., 2. Schildhabel, Zagreb 3:33.1 pet., 3. Sobota Josef, Wien 5:59 2 pet.
Kategorija 350 ccm: 1. Krug K., Chem- nitz 5:16, 2. Schildhabel, Zagreb 5:34

Naš nasprotnik je Avstralija

Kakor je bilo pričakovati je Avstralija gladko premagala teniško reprezentanco Kube z rezultatom 5:0 v finalu ameriške cone Davisovega čupa. Prihodnji teden se bosta srečali Avstralija in Jugoslavija v mednarodnem finalu.

Dva slovenska kluba v Zagrebu

Včeraj je gostoval v Zagrebu SK Ljub- ljana v revanšni tekmi proti SK Concor- diji. Concoridiji ni povsem uspela revanša za nedavni poraz 0:5 v Ljubljani, ker je zmagala le s 3:1.

V okviru „Delavskega turnirja“ je go- stoval v Zagrebu trboveljski Amater ter igral proti SK Borcu z 2:5 (0:4). V predigri je Pekarski SK premagal SK Tek- stilar s 3:1. V nedeljo bo finale med zmagovalcema.

PRELOŽENA TENIŠKA PRIREDITEV

Radi deževnega vremena je ISSK Maribor brzojavno odpovedal za včeraj določeni re- vanšni teniški dvoboj z varaždinsko Sla- vijo. Novi termin še ni določen.

SK CELJE—SK OLIMP 6:4 (5:2)

V prijateljski tekmi je včeraj SK Celje odpravil svojega lokalnega nasprotnika z rezultatom 6:4 (5:2). Gole so dosegli Stupica (4) in Dobrajc (2) za SK Celje ter Cater (3) in Dernovšek (1) za SK Olimp.

s Pobreska Slavija bo v nedeljo, 20. t. m., gostovala v Murski Soboti proti SK Muri.
s Varaždinska Slavija je v tenisu prema- gala Čakovčki SK.

Tone Čufar

Tam za turškim gričem

Vesela zgodba iz resnih časov

4

»Ako pride, mu bo treba pokazati pot- azaj.«
»Pravijo, da ga je kakor lačnih kobi- ic.«

»Potem mu bomo bolj težko kos.«
»Saj ne bomo sami, jih je potolažil upnik.«

»Vseposvoda se že dvigajo proti oparjem, samo plašljivci se jih še boje. Tako je z njimi kakor s tistim pijancem, ki bi rad krotil vso gostilno. Razgraja in azbija, straši in kriči, se pridruša in kli- če na korajžo. Ko ga pa pravi stisne za vrat, je kakor bacek, skrije nož in se ne- ha usajati. Bojazljivce pa naklesti druge- ga za drugim.«

»Kadar bo šlo zares, ali pojdete z na- mi?« je vprašal kmetič.

»Ej, več takih fajmoštrov bi morali meti!«

Janeza je že preveč srbel jezik, da bi lahko molčal. Župnikove besede so mu bile všeč. Malo je počakal, da so se drugi odgovorili z njim, saj ni imel kmetije in ni oženjen še ni bil, da bi lahko mož- al ko drugi. Vendar je delal v fužinah in o je bilo tudi nekaj. Zastran Turka pa je

pričakoval, da najbrže ne pojde zadnji nadeni.

»Gospod župnik, kaj pa graščinski, je povprašal. »Ali so s Turkom ali z nami?«

Župnika je spravil malce v zadrego. Kmetije so to opazili, prav nič jim ni bilo prav, da zadaja fužinar vprašanja, ko- ra so se tikala grofa.

»Janez bi rad vedel, s kom bodo gra- ščinski, da bo po vetru potegnil, kakor bo graščinskim prav, se je hotel ponorče- vati iz njega zastaven gospodar.

»Več jih bom nakuril ko ne vem kdo!« se je postavil Janez.

»Kristjanov ali Turkov?«

»Pesjanov?«

»Hrust si, kar pohrustal jih boš, da ti jih še nakuriti ne bo treba,« je dejal kme- tič, ki je vozil za fužino in bi rad Janezu pomagal iz zadrege.

Vsi so se mu smejali, pa tudi župniku je bila po volji beseda.

»Zaradi grofa ne morem nič reči,« se je izgovoril.

»Meni se pa zdi, da bi bil kar vesel Turkov. Že zdaj dela bolj po turško z na- mi. Po navadi kar pozabi, da smo tudi

Kultura

k. Petdesetletnica smrti Saltykova-Šče- drina. Letos je preteklo 50 let, ko je umrl slavni ruski satirik M. E. Saltikov-Šče- drin. Jubilej so proslavili v sovjetski Ru- siji zelo svečano, pa tudi med javnostjo je bilo veliko zanimanje za dela velikega ruskega pisatelja. Dijaki pedagoških in literarnih fakultet so pod vodstvom svojih profesorjev preiskali vse privatne in dr- žavne arhive, ki so se količkej nanašali na življenje Saltykova-Ščedrina. Do sedaj je najdenih več tisoč novih dokumentov, na desetine rokopisov in pisem, pa tudi številni spomini od ljudi, ki so poznali slavnega satirika. V gradivu se nahaja tu-

Šah

Amaterski turnir v Zagrebu

Zagrebski amaterski turnir postaja z vsa- kim kolom zanimivejši. Skupinske borbe prehajajo polagoma v finale in v vsakem kolu se bijejo bitke za točke. V obeh skupinah sta trdno v vodstvu prof. Ludvik Gabrovšek, ki igra na tem turnirju odlično ter velja za favorita, in mladi Gligorič, ki je po svojem dosedanjem uspehu pre- senetil vse udeležence.

Rezultati 8. in 9. kola: A skupina Majsto- rovič—Atijas 1:0, Feuer—Muha 1:0, Gott- lieb—B. Pavlovič 1/2, S. Pavlovič—Rajko- vič 1:0, Medan—Ivkov 1/2, Šiška—Jerman 1:0, Gligorič—Mlinar 1:0, Licul—Drašč 1:0.

Drašč—Atijas 1:0, Licul—Mlinar 1:0, Jerman—Gligorič 1/2, Šiška—Ivkov 1:0, Raj- ković—Medan 1/2, Pavlovič B.—Pavlovič S. 1:0, Gottlieb—Muha 1:0, Majstorović—inž. Feuer 1:0.

B skupina: Slokan—Kurjački 1:0, Savič—Subarič 1:0, Kohn—Sorli 1/2, Stakič—Berner 1/2, Weiss—Carev 1:0, Lončarič—Rabar 0:1, Muždeka—Filipčič 1:0, Gab- brovšek—Cindrič 1:0.

Gabrovšek—Slokan 1:0, Filipčič—Cindrič 1/2, Rabar—Muždeka 1:0, Carev—Lonča- rič 1/2, Bernar—inž. Weiss 1:0, Sorli—Stakič 1/2, Savič—Kohn in Subarič—Kur- jački 1:0.

Državno damsko prvenstvo nerešeno

Turnir za drž. šahovsko prvakino, ki je bil organiziran v okviru zagrebških šahovskih prireditev, je bil včeraj zaključen. Zemunčanka Lidija Timofejeva, ki je velja- la za favoritinjo, se je v zadnjem 7. kolu srečala s glavno konkurentinjo Jovanko Pe- trovičevno. Obe sta imeli enako število točk, pa je bila ta partija odločilna. Za mamljiv naslov drž. šahovske prvakinje sta se sicer obe silno trudili, vendar pa naporna igra ni dala več ko remis. Tako ta turnir ni rešil vprašanja drž. prvakinje, ampak bo zato potreben še poseben match med zmagoval- kama.

Končni izid turnirja za drž. damsko prvenstvo: Timofejeva in Petrovičeva 6 in pol, Antonijevič 5, Marut 3 in pol, Hrašo- vec 3, Deutsch 2 in pol, Korban 1 in pol, Takač 0 točk.

Z letošnjim turnirjem so se v jugoslo- vanskem šahu prvič pojavile v resni igri navdušene šahistke, kar pomeni velik ko- rak naprej. Seveda kvalitete damskega šaha ni mogoče primerjati z igro šahistov, ven- dar pa so naše amazonke igrale v Za- grebu dokaj podjeten šah, kajpada, večini je za enkrat teorija še »španska vas« kot so same izjavile. Zagrebški turnir jim je vžil mnogo poguma, kar je razvidno iz njih

di mnogo sentenc iz satirikovega uradne- ga poslovanja, saj je bil Ščedrin visok dr- žavni funkcionar.

k Roman o vasi. Zagrebška založba »Binoza« je izdala te dni nov roman, či- gar dogajanje je zajeto iz življenja hr- vatske vasi. Delo »Jamari« je napisal hrvatski pisatelj Rikard Simeon. Novi hr- vatski roman je eden izmed onih roma- nov, ki prikazujejo sodobno vaško življe- nie v vsej njegovi stvarnosti in pomagajo razbijati sliko lažiromanticizma, ki so ga napletle polpretekle literarne struje okoli podeželskega življenja.

Spomnite se CMD!

Stanje po 9. kolu. A skupina Gligo- rič 8, Rajković 6 in pol, Šiška 6 in pol, Majstorović in Jerman 6, Gottlieb in B. Pavlovič 5, Feuer 5, Drašč 4 in pol, Licul 4, Ivkov 3 in pol, Pavlovič S. 3, Medan, Muha, Mlinar 2 in pol, Atijas 1 in pol.

B skupina: Gabrovšek 8, Rabar 6 in pol, Sorli 6 in pol, Berner, inž. Weiss, Savič 5 in pol, Carev 5, Subarič 4 in pol, Slokan 4 in pol, Stakič 4, Lončarič in Muždeka 3 in pol, Kohn in Cindrič 3, Filipčič 2 in pol in Kurjački pol.

138. SICILJANKA

(7. kolo zagrebškega turnirja)
Beli: Drašč Črni: Gligorič

1. e4, e5 2. Sf3, Sc6 3. c3 (slaba poteza; pravilno je d4), d5 4. exd5 (zaradi slabe 3. poteze beli sedaj nima možnosti Sc3, kar bi mu dalo tempo) 5. Le2, e5 6. d3, Sf6 7. 0-0, Le7 8. Sa3, 0-0 9. Sg5, h6 10. Lf3, Dd7 11. Se4, b6 12. Sg3, Lb7 13. Se4, Tf8 14. Le3, Tad8 (črni se je zelo lepo razvil ter ima silno pozicijsko pred- nost) 15. Da4, Lf8 16. Td1, Sd4! (črni na zanimiv način izrazi neugoden polo- žaj bele dame; poleg napada na damo ima v „zalogi“ še potezo Sf3+) 17. Dxa7, Sxf3+ 18. gxf3, Ta8 19. Dxb6, Lxf3 20. Sd2 (grožilo je Dh3), Lxd1 21. Txd1, Teb8 in beli preda, ker za damo ni več rešitve.

136. DAMIN GAMBIT

(5. kolo damskega prvenstva)

Bela: Timofejeva Črna: Hrašovec

1. d4, Sf6 2. Sf3, d5 3. e4, e6 4. Sc3, Sbd7 5. Lg5, Le7 6. e3, e6 7. Dc2, 0-0 8. Ld3, Txc2, Lxf3 15. gxf3, Sd5 16. Sxd5, exd5 17. Lb7 12. Sxd5!, Dxc2 13. Sfx3+, Kh8 14. Txc2, Lxf3 15. gxf3, Sd5 16. Sxd5, e6d5 17. Tc7, 16 18. Lf4, Tf8 19. Tfcl, Sf8 20. Tc1e6, Tde8 21. Lf5, g6 22. Lh3, f5 23. Le5+, Kg8 24. Tg7 in črna preda.

Rešitev križanke

Vodoravno: akacija, Dolinar, Ilir, mag, Atos, arena, ol, baronica, eta, zel, Bu- cik, ni Arita, al(mosfera), ajda, peta.

Navpično: Adis Abeba, koloratura, ali- teracija, Cirano, itd., in, na, kaap, Jama, iz, ara, ocena, galalit.

mi kristjani. Samo goldinarje spravlja na kupe, mi pa lahko pol prezgodaj obnemo- remo. Vaša pridiga se ga zelo zelo tiče.«

»Nič ne rečem, grof je resda trd go- spod.«

»Večno bi rad zbiral goldinarje.«

»Moti se,« je prisrčno poudaril župnik. Sporekla sva se žal zaradi tega. Ob vsa- ki priliki se potegnem za vas. Prigovar- jam mu, da vas ne bi toliko gonil na tla- ko. Tudi zaradi drugih preočitnih krivic se večkrat pritožim, a mož je presneto trmoglav.«

»Kakor Turek!« je ušlo Janezu.

Župnik se je razvnel v sveti nejevolji, visoko je dvignil prst in požugal je Jane- zu, naj nikar ne govori krivično, kajti med grofom in Turkom je vendarle neki prepad. Turek pride z ognjem in mečem, pobije može, pobere žene. Grof pa le daje kruha svojim ljudem. Res je, da je ta kruh trdo zaslužen in kar na črno zapečen, ven- dar je kruh domače zemlje in ne iz tur- ške krušnosti. Nikomur ni vse prav na tem svetu, še samemu grofu ne. Kar je narobe, se bo poravnalo, pod Turkom bo pa samo bič pel. Redka bo skorja kruha za domačega človeka. Še janičari, izda- janci in petolizni prihuljenci bodo zijali v zrak, samo za tujca bo dobro.

Kmetje so prikimali, tudi nekateri fužinarji so vlekli z gospodom in se ob-

regali ob Janeza, ki je bil prav tako župnikovih misli, le nekaj je še nosil na srcu, o čemer ni smel molčati:

»Čujte, grof morebiti res ni tako krut kakor Turek, z njim pa le drži, če je res, kar pravijo.«

»Če vleče s krivovercem, ne bo ušel kazni božji!«

»Premalo je to!« je pogumno pripomnil Janez.

»Kolikor vem, se grof zmeni bolj malo za kazen božjo,« mu je pomagal stari kmetič, ki je že poprej vneto otresal je- zik. »Grof je bil vedno s tistim, ki je bolj močan, pri katerem mu več nese. Nebesa ima že na zemlji.«

Župnik je previdno molčal.

»Če je res tako, potemkake imamo Turka kar med nami,« je dejal gospodar, ki je še malo prej hotel spraviti Janeza v zadrego.

Zdaj je Janez lahko do kraja razodel svojo misel:

»Vidite, to je tisto! Turek med nami! Kristjan, ki ne verjame v nauk pravice, je že na pol Turek. Mož, ki gleda samo na goldinarje in bi se zanje zapisal tudi hudici, je pa cel pagan. Če vrhu tega vabi k nam Turke, je izdajalec!«

»Janez, Janez, hudo sodiš! Ti nisi za to postavljen!«

(Dalje jutri)

Ob dvajsetletnici zasedbe Prekmurja

Ivan Malgaj / Na radgonski postaji pred okupacijo

Vse za zasedbo Prekmurja potrebne priprave so se osredotočile v Radgoni. Za to akcijo je bila Radgona najbolj pripravljena točka in od tod so vkorakale naše čete v Prekmurje. V tem času sem služboval v Radgoni in ker sem mnogo pripomogel, da se je uvod k temu spomina vrednemu dogodku izvršil brezhibno, smatram za potrebno, da pokličem v spomin nekaj dogodivštev, ki so v neposredni zvezi s Prekmurjem in so se odigrali od maja pa do zasedbe 11. avgusta 1919.

V Radgoni so se konec maja 1919 razširile vesti, da je ogrska komunistična vlada v Budimpešti odredila premestitev domačega vojaštva iz Prekmurja na romunsko mejo, čemur se je vojaštvo odločno uprlo. To zmedo je izbral dr. Obal, odvetnik v Murski Soboti, in objavil pripadnost Prekmurja v Avstriji s čimer je dal Nemcem pravico, da pošljejo svoje čete v Prekmurje. Tudi v Radgoni smo občutili upor prekmurskega vojaštva.

Nekega večera se je okoli 18. ure slišalo vedno močnejše streljanje iz Prekmurja. Na železniški postaji se prvi trenutek nismo zmenili za to bombardiranje, ker se je v istem času ponavljalo vsak večer in trajalo do jutraj. Postajno osebje je dobilo vtis, da se bliža že tolikokrat napovedani napad na Radgono. Tovorni vlak proti Mariboru, ki je ravno premikal, je moral opustiti to opravilo, ker so že preveč letele krogle v okolici postaje. Da bi tovorni vlak ne prišel v roke tolp sem strojevodju ukazal, naj zavozni vlak proti Obrajni. V Špilje sem brzojavil, naj pripravi Maribor vojaški vlak, da nam v nujnem primeru pošlje vojaštvo na pomoč, mi smo se nastanili v kleti. Čudno se mi je zdelo, da naša posadka v mestu ne ukrene ničesar. — Zdajci (bilo je okoli 23. ure) zadoni strel iz topa, ki je bil postavljen na gradu v Gornji Radgoni. Kakor bi odrezal je prenehalo streljanje onstran potoka Kučnice in mi smo se zopet odahnili. Drugo jutro smo zvedeli, da smo bili v nepotrebnih skrbih. Po 14 dnevih bojih so zadušili madžarski komunisti vstajo.

Madžarske tolpe, ki so napadle in pregnale v februarju posadko stotnika Jurišiča, so se držale v Prekmurju do konca marca, dokler se jih niso naveličali prekmurski Slovenci zaradi njih drznosti in pohlepnosti po tujem blagu. Meseca maja so jih prekmurski domačini razorožili in prepodili iz ozemlja.

Sramotni beg madžarskih tolp
je nameravalo osrednje vodstvo boljševikov maščevati s tem, da je poslalo v Prekmurje okoli 900 mož z dovoljenjem, da smejo tam poljubno ropati. V nedeljo dne 1. junija so prišli v Mursko Sobotu. Tam so živahno streljali s topovi na polje in vasi ob Muri. Pomikali so se potem v smeri proti Radgoni. V prizadetih vaseh se je zbralo kakih 400 mož in fantov, ki so vseh 900 boljševikov pognali nazaj proti Soboti.

Dne 2. julija so boljševiki obstreljevali M. Sobotu, kjer so se bili dan poprej ustavili s topovi v vaseh na levem bregu Mure. Prebivalci so se poskrili v razna zavetišča, največ v kleti. Nato so prišli boljševiki ter so prebivalce prisili, da so morali z njimi na polje. Mnogi moški so pri tem pobegnili v gozdove ob Muri in

čez reke na našo stran. Na polju so boljševiki ločili ženske od moških, prve so poslali nazaj v vasi Krog in Satahovce, moške pa so odgnali v Sobotu ter jih tam internirali. Isti dan so oropali nekaj hiš v Krogu, dočim so v Črncih, Gradišču, Tropovcih, na Tišini, v Petanjcih in na Krajni rekvirirali živila in živino. Šele začetek junija so prihajale v Radgono vesti, da so v Murski Soboti 30. maja ob 13. uri na slovesen način proglasili

priklopitev Prekmurja v Avstriji.

Meja proti Avstriji se je takoj odprla in Nemci so začeli izvažati živila proti Gradcu. Gotovo pa je, da se slovensko ljudstvo v Prekmurju ni izjavilo za Avstrijo.

V nedeljo 1. junija se je vršil v prostorih vojaške jahalnice v Radgoni ustanovni občni zbor Narodne odbrane za Radgono in okolico. Ob 15. uri se je zbralo precejšnje število radgonskih in okoliških Slovencev in Slovencev, ki so navdušeno sledili izvajanjem okrajnega komisarja Klobčiča. V nedeljo 15. junija je bilo v jahalnici v Radgoni ponovno zborovanje Narodne odbrane. Zaradi važnih poročil je odbor imel poslej redne seje v hranilniški pisarni v Gornji Radgoni.

Nekako okoli 14. junija so začeli razširjati komunisti v M. Soboti letak z naslovom »Ljubljani narod!« kjer so dolžili Tkalcu, da si je prisvojil milijone državnega denarja. Na Petrovo 29. junija, so boljševiki v M. Soboti in okolici

kar sejali madžarske časopise, najbrže z namenom, da bi zanesli na pariško konferenco poročilo, kako veliko število madžarskih časopisov čita ljudstvo v Prekmurju.

Po sodbi in izpovedi nekaterih razumnih mož v Prekmurju, ni nadporočnik Tkalec ob nobeni priliki nastopil proti Jugoslaviji; ti moške so namreč dobili vtis, da je bil Tkalec v srcu zavzet za našo državo. V svojih javnih govorih se tudi nikdar ni posluževal madžarsčine, vsakokrat le prekmurske slovenščine. Da se je mož zavzel za promet z Avstrijo, k temu ga je napotilo najbrže veliko pomanjkanje gospodarskih potrebščin (najbolj pa soli in tobaka).

Dne 1. julija je začela poslovati

na radgonski postaji obmejna carinarna. Meja proti Avstriji in Madžarski se je zaprla in vlaki so bili podvrženi strogi kontroli. Ljudstvo je to breme bridko občutilo, in marsikdo, ki je bil prizadet, je pribežal v meni, da bi mu izposloval olajšanje carine. Ker je bilo v postaji vedno 60 do 100 vagonov razmetanih po raznih tirih, je trajalo precej časa predno so cariniki dobili vpogled in lahko poslovali tudi brez molega posredovanja.

Dne 20. julija se je vršil v M. Soboti pri Dobaju

sestaneke zaupnikov komunistične stranke na katerem je govoril dr. Stein o komunizmu, politični zaupnik Hätzl pa je kot član jugoslovanskega komunističnega odbora razpravljal o ogrskem boljševizmu. Gabar Pál je govoril tudi v slovenskem jeziku. Dne 21. julija je bil v istih prostorih ljudski shod, katerega se je zaradi rekvizicij in ponovnih naborov udeležilo le malo zasleplencev. Shod je otvoril zaupnik Čuvaj, glavni govor pa je imel dr. Stein. Madžari so razglasili nabore za zavezance od 18. do 45. leta, ki naj bi

bili 31. julija. Neki Prekmurski Slovenec, ki je pri Cankovi srečno ušel na naša tla, je pripovedoval, da je dne 30. julija izbruhnila v Murski Soboti splošna vstaja. Civilnemu prebivalstvu so se baje pridružili tudi posamezni vojaki rdeče garde. 25. julija se je javilo, da boljševiki rekvirirajo živino v vaseh Salahovci in Črnci v Prekmurju. Zadnje dni je prispevalo v Mursko Sobotu okoli 90 vojakov rdeče armade. To so bili tako zvani teroristi, ki so bili pripravljeni če bi bilo treba nastopiti s silo pri rekviziciji žetve. Okoli 20. julija se je dr. Obal vrnil v M. Sobotu, najbrže z namenom, da bi zopet deloval

za samostojno socialistično republiko.

Vojaški poveljnik ga je dal aretirati, hkrati pa je prišel v nemilost tudi boljševiški komisar Revisz v Soboti. Oba sta bila odpravljena v Budimpešto. Promet na meji je bil skoraj popolnoma zaprt. Za prestop meje je vojaštvo zahtevalo dovoljenje boljševiškega komisariata v Soboti.

Naša zasedba Prekmurja nam je prinesla na železnici mnogo dela. Že več dni preden je nastopila ta akcija, se je govorilo, da je dobila naša vlada nalog

zasesti Prekmurje do določene demarkacijske črte

proti Madžarski. Računalo se je na močan odpor Madžarov, zato bo trebalo zbrati okoli Radgone močno jugoslovansko armado, ki bo z vso silo pritiskala preko Kučnice. Vse te govorice so bile seveda javna tajnost, službenega obvestila tudi jaz nisem dobil.

Že v nedeljo jutraj, t. j. 10. avgusta se je začelo vojaško gibanje. Isti dan popoldne nam je neki boljševiško nadahneni strojevodja, ki je pripeljal vlak z vojniki, delal sitnosti s premikanjem, češ, da pred kosilom ne napravi ničesar. Ko je pa minula ura in pol in strojevodje še ni bilo od nikoder, sem si pomagal na ta način, da sem poklical kurilniškega delavca, ki je bil izkušen kurjač. Premikal sva toliko časa, da je stal vsak voz na določenem mestu.

(Jutri konec.)

Ne pozabi naročnine!

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par. najmanjša pristojbina za oglas je din 8.—. Družbe, preklic, dopisovanja in ženitovanjski oglasi din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 10.—. Debelo tiskane besede se računalo dvojno. Oglasni davek za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma se vnosilati v pisnu skupaj z naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11.409. Za vsa pismena odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znak za 3 din.

Razno

NOGAVICE, KOPALKE
kombineze, obleke-blogo, platno, volno itd. nudi »Maras«, Koroška 26. 7137—1

Pridite v »**MARIBORSKO MENZO**« (p. Stolni cerkvi), kjer se boste dobro in poceni pogostili. Kosilo in večerja za aboniranje že od din 9.— naprej. Se priporoča H. Drčar. 7656—1

V DOBRO VZGOJO
damo 3 mesece staro punčko v okolico Maribora. Ponudbe pod »Prvo vrstna odgoja« na upravo. 7671—1

IZJAVA!
Ivan Vodelšek izjavljam, da nisem plačnik za dolgeve, ki jih napravi moja žena Bara Vodelšek. 7683—1

Posesi

Nova **ENONADSTROPNA HIŠA** s sadnim vrtom se pod lastno ceno prodaja. Ipavčeva 22, pri Tržaški cesti. 7679—4

Prodaj

OKROG
8 m³ jasenovih plošnov, popolnoma suhih, lepih, izpod ce ne naprodati. Naslov v upravi »Večernika«. 7672—4

NAMIZNI ŠTEDILNIK
na prodaj, lepa ročna izdelava, pogledati od 13. ure naprej. Tržaška c. 5. Pobrežje. 7676—4

Stanovanje

STANOVANJE
oddam. Vojašniška ul. 5. 7654—5

STANOVANJE
soba in kuhinja, se odda s 1. septembrom. Težno. Šolska ul. 10. 7658—5

Odda se v novi stavbi **ENOSOBNO STANOVANJE** Težno. Ptujška c. 33. 7661—5

SOBA IN KUHINJA
z vrtom se odda, 230 din. Naslov v upravi. 7668—5

SOBA IN KUHINJA
se odda. Studenec. Slomškova 9. 7680—5

SOBA IN KUHINJA
se odda. Filipič, Pobrežje 38. 7681—5

Soba odda

LEPO PRAZNO SOBO
oddam. Delavska 19. za Rapidom. 7655—7

ODDAM SOBICO
s 15. avgustom s hrano ali brez. Sodna 32-II. 7664—7

LEPA SOBA
se odda gospodu ali gospodičini v lastni hiši. Primorska 10. 7678—7

Soba išče

Iščem **OPREMLJENO SOBO** s posebnim vvhodom brez hrane. Pod »Siguren plačnik« na upravo. 7666—8

Službo dobi

Iščejo se štiri praktične mlajše

POMOŽNE DELAVKE
D. Roglič. Cankarjeva 6. 7660—9

TREZEN ŠOFER
zanesljiv vozač, mehaniker, vojaščine prosti, dobi stalno mesto, kavčile zmožen naj se javi pod »Stalno mesto« na upravo »Večernika«. 7662—9

VINICARIJA
prvo vrstno del. moč z vinarnsko šolo v bližini Maribora ob državni cesti sprejemem v novo zidano vinčarijo. — Pismene ponudbe na upravo pod »Stalno zaposlen«. 7663—9

ABSOLVENT(KA)
trgovske akademije z znanjem knjigovodstva, nemške in srbohrvatske koresponden ce in stenografije se sprejme takoj v večjem lesnem podjetju. Ponudbe na glasni oddelek pod št. 3001 7669—9

DVA KROJAŠKA POMOČNIKA
za moško damsko delo sprejemem takoj stalno delo. Filej. Sl. Konjice. 7673—9

»KERAMIKA«

PECARSKO IN KERAMIČNO PODJETJE
ANTON RAJŠP, MARIBOR

Orežnova ulica 6

Velika zaloga peči in štedilnikov najnovejših modelov. Prevzema vsa v to stroko spadajoča dela. Cene konkurenčne!

Zahvala

Gospodu dr. Vladimiru Guliču v Marenbergu se toplo zahvaljujem za učinkovito zdravniško pomoč in čuječnost, gospej Ildi in gosp. Franju Korže pa za ljubeznivi sprejem pod streho ter vso njuno požrtvovalnost
V Mariboru 13. avgusta 1939.

Ivan Robnik

Vsemogočnemu se je dopadlo, da je moja ljubo hčerko

Gigler Heleno

odpoklical po kratkem, težkem trpljenju.

Položil jo bomo k večnemu počitku v rodbinsko grobnico dne 17. avgusta ob 16. uri na magdalenskem pokopališču na Pobrežju.

Maribor, 16. avgusta 1939.

GIGLER FANI v imenu vseh svojcev in sorodnikov.